

Πρώτη Γραπτή Εργασία ΕΛΠ12
Τέχνες Ι: Ελληνικές Εικαστικές Τέχνες,
Επισκόπηση Ελληνικής Αρχιτεκτονικής και Πολεοδομίας

Ακαδημαϊκό έτος: 2021-22

Πανελλήνια Ιερά: Ολυμπία - Δελφοί

Εικ. 1: Ιερό του Διός στην Ολυμπία (πρόπλασμα). Πηγή: Ανδρόνικος, Μ., 1983. *Ολυμπία*, Αθήνα: Εκδοτική Αθηνών, σελ. 45 εικ. 27.

Ήδη από τον 8^ο αι. π.Χ., τα ιερά πανελληνίας εμβέλειας λειτούργησαν στον ελλαδικό χώρο ως «θρησκευτικά, εθνικά και καλλιτεχνικά κέντρα» (ΕΜ1, σελ. 155). Εκτός από διαφορετικούς τύπους κτισμάτων που εξυπηρετούν λατρευτικούς και λειτουργικούς σκοπούς, τα ελληνικά ιερά συγκεντρώνουν και πλήθος αναθημάτων, μέσα από τα οποία διαμορφώνεται σταδιακά η κοινή αισθητική γλώσσα της αρχαίας ελληνικής τέχνης.

1. Ποιους τύπους κτιρίων συναντάμε σε ένα αρχαιοελληνικό ιερό; Ποιες ιδιαίτερες λειτουργικές ανάγκες εξυπηρετεί ο καθένας; Ποιοι παράγοντες καθόριζαν τη θέση και τη διάταξη των επιμέρους κτιρίων μέσα σε ένα αρχαίο ιερό;

2. Να αναφερθείτε ειδικά στο πανελλήνιο ιερό της Ολυμπίας, και να περιγράψετε επιγραμματικά την ιστορική και αρχιτεκτονική του εξέλιξη από την πρώτη του εμφάνιση έως και τον 5^ο αι. π.Χ. Να επισημάνετε ένα εμβληματικό κτίριο του ιερού, να το περιγράψετε συνοπτικά, και να αναφερθείτε στη σημασία του για την εξέλιξη της αρχαιοελληνικής αρχιτεκτονικής.

3. Να περιγράψετε τον Ηνίοχο των Δελφών, και να αναφερθείτε στη σημασία του για την εξέλιξη της ελληνικής γλυπτικής.

4. Η Ολυμπία είναι τόπος επίπεδος, ενώ οι Δελφοί ορεινός. Με βάση την εμπειρία σας εάν έχετε επισκεφτεί τους χώρους ή χρησιμοποιώντας υλικό από το διαδίκτυο, να συγκρίνετε την εντύπωση που προκαλεί στον επισκέπτη η περιήγηση στα μνημεία και το φυσικό τοπίο της Ολυμπίας με αυτή των Δελφών. Πώς θα μπορούσε να διευκολυνθεί ο επισκέπτης κατά την περιήγηση;

Η εργασία σας θα πρέπει να έχει έκταση έως 1800 λέξεις (με απόκλιση 200 λιγότερες ή περισσότερες), να είναι καλά δομημένη και τεκμηριωμένη, και να περιλαμβάνει απαραίτητως συνοδευτικές εικόνες (βλ. συμβουλές παρακάτω). Οι σημειώσεις δεν προσμετρώνται στην έκτασή της.

Εικ. 2: Ιερό του Πυθίου Απόλλωνος στους Δελφούς. Πηγή: Πλάντζος, Δ., 2016. *Ελληνική Τέχνη και Αρχαιολογία*, Αθήνα: Εκδόσεις Καπόν, σελ. 189, εικ. 250.

Προθεσμία

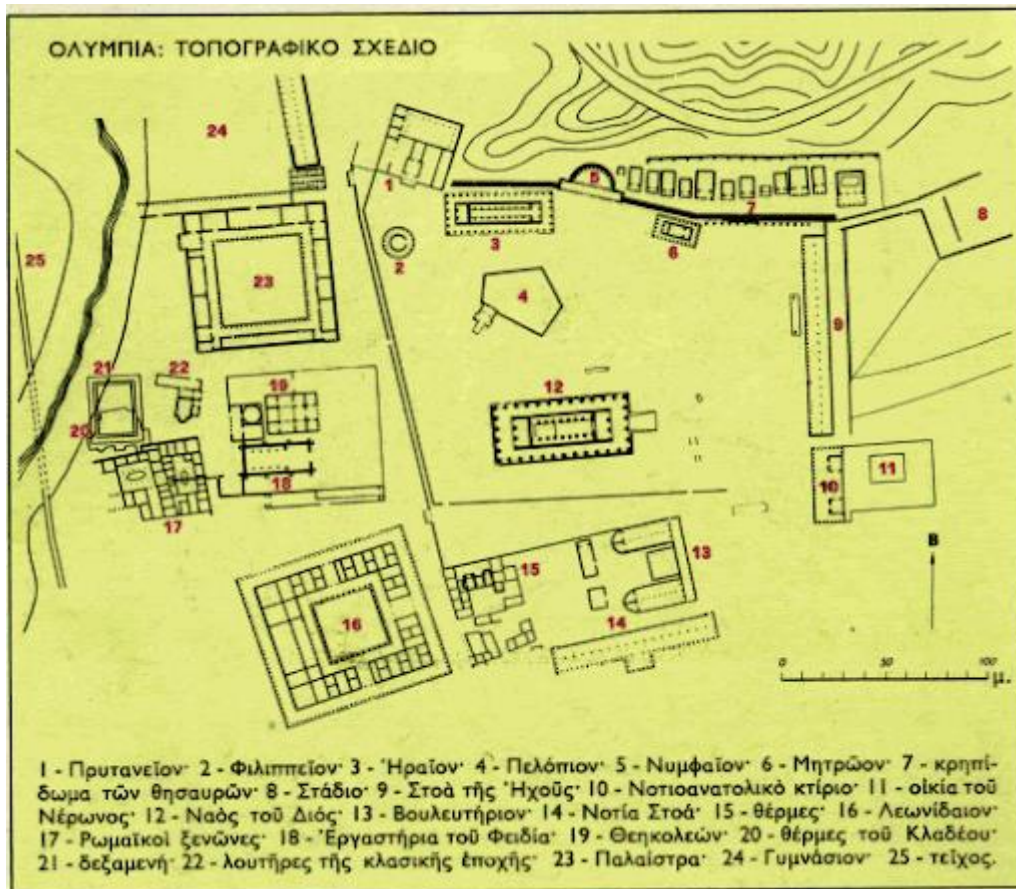
Καταληκτική ημερομηνία για την πρώτη Γραπτή Εργασία είναι σύμφωνα με τον Κανονισμό και το Ακαδημαϊκό Ημερολόγιο η **Δευτέρα 29 Νοεμβρίου 2019 και ώρα 23:59**.

Αποφεύγετε να αφήνετε την υποβολή για την τελευταία στιγμή. Στην εξαιρετική περίπτωση που για λόγους υπερφόρτωσης του συστήματος δεν καθίσταται δυνατή η έγκαιρη υποβολή της εργασίας σας, πρέπει να την υποβάλετε με e-mail στον/στην Καθηγητή-τρια-Σύμβουλό σας αμέσως μετά την αποτυχημένη προσπάθειά σας για υποβολή, ώστε να κατοχυρωθείτε για την εμπρόθεσμη υποβολή της, και να συνεννοηθείτε την επόμενη μέρα μαζί του.

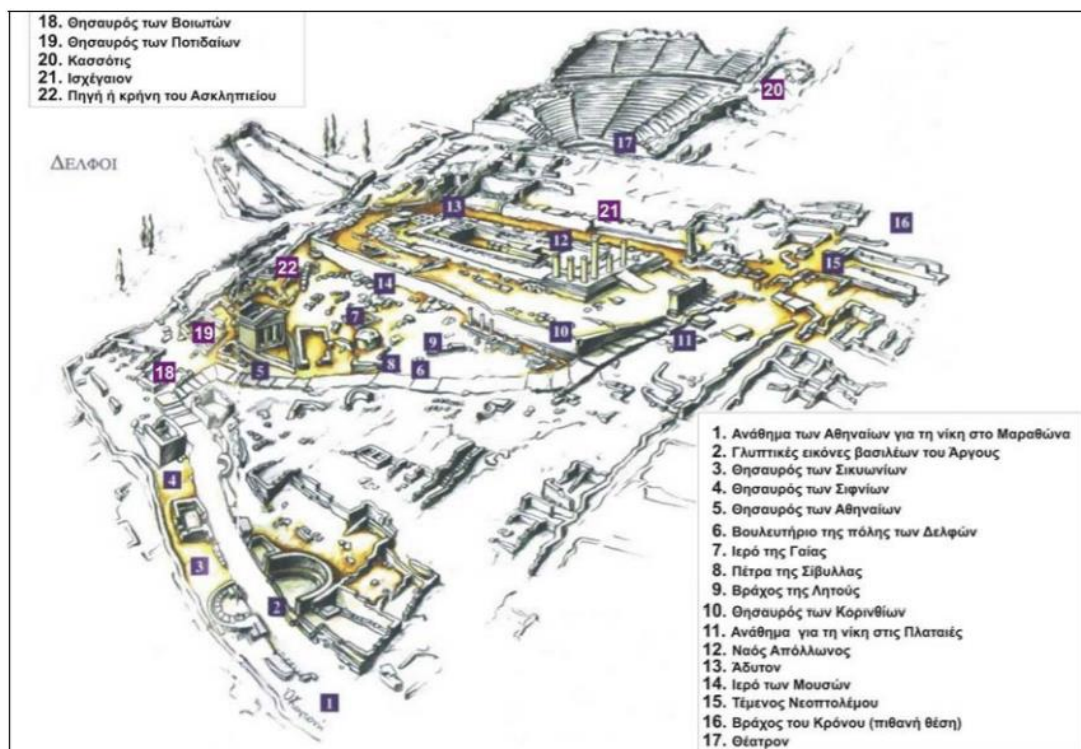

Εικ. 3: Ορειχάλκινο άγαλμα ηνιόχου από τους Δελφούς. Πηγή: Κολώνια, Ρ., 2006. Το Αρχαιολογικό Μουσείο Δελφών. Αθήνα: Κοινοφελές Ίδρυμα Ι.Σ. Λάτση, σελ. 264.

Εικ. 4. Ιερό της Ολυμπίας. Πηγή: <http://www.softlab.ntua.gr/facilities/public/olympics/ol111.html>.

Εικ. 5. Ιερό των Δελφών. Πηγή: Τροποποιημένο από Mee, Ch. & Spawforth, T., 2001.

Στόχοι της πρώτης εργασίας της ΕΛΠ12

1. Να γνωρίσετε βασικά χαρακτηριστικά της αρχαίας αρχιτεκτονικής και γλυπτικής μέσα από συγκεκριμένα παραδείγματα.
2. Να μελετήσετε την πολεοδομική μορφή και την εξέλιξη δύο από τα σημαντικότερα και χαρακτηριστικότερα ελληνικά ιερά, να μάθετε τη μορφή και τη χρήση τους, και να διαπιστώσετε τον ιστορικό ρόλο που διαδραμάτισαν ως θρησκευτικά, εθνικά, και καλλιτεχνικά κέντρα.
3. Να διερευνήσετε τον τρόπο με τον οποίο το φυσικό περιβάλλον επηρεάζει τη μορφή και την εξέλιξη της αρχαιοελληνικής τέχνης και αρχιτεκτονικής.
4. Να εμβαθύνετε στο διδακτικό σας υλικό.

4

Συμβουλές για τη συγγραφή της πρώτης εργασίας

1. Τα ΕΜ1, ΕΜ4, και το συνοδευτικό κείμενο Μπούρας, «Συγκροτήματα...», σελ. 285-288 επαρκούν για να ανταποκριθείτε στην εργασία. Όμως, η αναζήτηση πρόσθετης βιβλιογραφίας, για την οποία σας δίνονται κατευθύνσεις και πηγές, θα συμβάλει στην περαιτέρω εμπάθυνση, εφ' όσον το επιθυμείτε. Σημαντική βοήθεια σας παρέχει ο ιστότοπος «Ο Κύκλος των Μουσείων» του Ιδρύματος Ι.Σ. Λάτση, ο οποίος είναι προσβάσιμος δωρεάν και σας παρέχει ελεύθερη πρόσβαση σε μια σειρά ψηφιακών βιβλίων αρχαιολογίας: <https://www.latsis-foundation.org/ell/e-library>. Υπάρχουν και πολλές άλλες σχετικές διαδικτυακές πηγές, γι' αυτό είναι σκόπιμο να ζητάτε από τον Καθηγητή Σύμβουλο τον έλεγχο της αξιοπιστίας τους.
2. Προσέχετε την «κειμενική ομοιότητα» και την αντιγραφή από διαδικτυακές πηγές και βιβλία, που επισύρει αυστηρές κυρώσεις (βλ. <https://www.eap.gr/el/ekraideysh/48-ekraidefsi/270-13a9dad217dd7596b6ae0d7233770d94>). Επισημαίνεται ότι πρέπει να αναφέρετε πάντοτε τις πηγές σας, βιβλιογραφικές και διαδικτυακές. Πρέπει να γράφετε τις εργασίες σας εσείς προσωπικά, πράγμα που βεβαιώνετε με την ηλεκτρονική υποβολή σας. **Δηλαδή, πρέπει να παρουσιάζετε με συγκρότηση, σαφήνεια και προσωπική**

διατύπωση τις απαντήσεις στα ερωτήματα της εργασίας. Επίσης, πρέπει να ασκείτε την κριτική σας ικανότητα: Να αξιολογείτε τα επιχειρήματα των πηγών και να εξάγετε δικές σας διαπιστώσεις και 3 συμπεράσματα. Οι εργασίες δεν μπορεί να είναι συρραφές παραθεμάτων, ακόμη και όταν παρατίθενται οι πηγές των παραθεμάτων αυτών.

3. Η δομή της εργασίας περιλαμβάνει Πίνακα Περιεχομένων, Εισαγωγή, Κυρίως Μέρος, Συμπεράσματα, Πηγές (1. Βιβλιογραφία, 2. Ψηφιακές Πηγές, 3. Εικόνες). Οι εικόνες είναι απαραίτητες στις εργασίες της ΕΛΠ12. **Στην αξιολόγηση λαμβάνεται υπ' όψη η ανάπτυξη κάθε μέρους, η τήρηση του ορίου λέξεων, η σχολαστική τεκμηρίωση και η ύπαρξη σημειώσεων πλαισίωσης, εμβάθυνσης και σχολιασμού, πέραν των σημειώσεων για τεκμηρίωση, καθώς και η όλη εικόνα και γλωσσική ποιότητα του κειμένου (ορθογραφική, συντακτική, εκφραστική).**
4. Μην επαναλαμβάνετε την εκφώνηση στην εργασία σας, διότι προσμετράται από το σύστημα εντοπισμού «κειμενικής ομοιότητας» (TURNITIN) ως τέτοια. Φυσικά, ο Καθηγητής/η Καθηγήτρια-Σύμβουλος φιλτράρει και ελέγχει επιπροσθέτως το κείμενό σας.
6. Προκειμένου να αναφέρετε τις πηγές σας, θα πρέπει να τηρήσετε με συνέπεια ένα σύστημα παραπομπών σε όλη την έκταση της εργασίας, από αυτά που σας έχει αναφέρει ο καθηγητής σύμβουλος.
7. Εκτός από τις βιβλιογραφικές πηγές, μην ξεχνάτε να σημειώνετε και τις πηγές των εικόνων σας. Επίσης, πρέπει να χρησιμοποιείτε αρίθμηση και λεζάντες (σύντομους τίτλους) στις εικόνες, όπως συμβαίνει στην παρούσα εκφώνηση.
8. Κατά τη διάρκεια της σύνταξης της εργασίας είναι σκόπιμο να επανέρχεσθε συνεχώς στην εκφώνηση **για να είστε βέβαιοι ότι κινείσθε εντός θέματος.**
9. Προσπαθήστε να αποδίδετε όσα διαβάζετε με δική σας διατύπωση. Όταν τελειώσετε τη σύνταξη της εργασίας, καλό είναι να την ξαναδιαβάσετε πολλές φορές, διορθώνοντας τυχόν λάθη έκφρασης, γραμματικής και συντακτικού.

Πηγές

Βασική βιβλιογραφία

- Παπαγιαννοπούλου, Α., Πλάντζος, Δ. & Σουέρεφ, Κ., 1999. *Τέχνες Ι: Ελληνικές Εικαστικές Τέχνες, Επισκόπηση Ελληνικής Αρχιτεκτονικής και Πολεοδομίας: Προϊστορική και Κλασική Τέχνη [Ε.Μ.1]*. Πάτρα: ΕΑΠ, σελ. 154-155, 167-168, 239-240.
- Φιλιππίδης, Δ., 2001. *Τέχνες Ι: Ελληνικές Εικαστικές Τέχνες, Επισκόπηση Ελληνικής Αρχιτεκτονικής και Πολεοδομίας: Ιστορία της Ελληνικής Αρχιτεκτονικής και Πολεοδομίας [Ε.Μ.4]*. Πάτρα: Ε.Α.Π, σελ. 37-40.
- Μπούρας, Χ., 1985. *Μαθήματα Ιστορίας της Αρχιτεκτονικής*. Αθήνα: Επτάλοφος, σελ. 285-288. Προσβάσιμο μέσω του Ψηφιακού Αναγνώστη της ΕΛΠ12 (Παράλληλο Κείμενο 2).

***

- Κολώνια, Ρ., 2006. *Το Αρχαιολογικό Μουσείο Δελφών*. Αθήνα: Κοινοφελές Ίδρυμα Ι.Σ. Λάτση. Προσβάσιμο στη διεύθυνση: https://www.latsis-foundation.org/content/elib/book_13/delphoi_gr.pdf
- Πλάντζος, Δ., 2016. *Ελληνική Τέχνη και Αρχαιολογία, 1200-30 π.Χ.* Αθήνα: Καπόν, σελ. 79-85, 130-131, 146-147, 151-155, 188-189.
- Χατζή, Γ., 2008. *Το Αρχαιολογικό Μουσείο Ολυμπίας*. Αθήνα: Κοινοφελές Ίδρυμα Ι.Σ. Λάτση. Προσβάσιμο στη διεύθυνση: https://www.latsis-foundation.org/content/elib/book_15/olympia_gr.pdf

Βιβλιογραφία Β'

- Βαλαβάνης, Π., 2017. *Ιερά και Αγώνες στην Αρχαία Ελλάδα*. Αθήνα: Καπόν.
- Osborne, R. 2000. *Η γένεση της Ελλάδας*. Αθήνα: Οδυσσέας.

- Neer, R.T. 2018. *Τέχνη και αρχαιολογία του ελληνικού κόσμου*. Αθήνα: Καρδαμίτσα.
- Παπαχατζής, Ν., 1979. *Παυσανίου Ελλάδος Περιήγησις, Μεσσηνιακά και Ηλιακά*. Αθήνα: Εκδοτική Αθηνών, σελ. 226-380.
- Παπαχατζής, Ν., 1981. *Παυσανίου Ελλάδος Περιήγησις, Βοιωτικά και Φωκικά*. Αθήνα: Εκδοτική Αθηνών, σελ. 284-417.

Δικτυογραφία

- Πολιτιστικός κόμβος «Οδυσσέας» (ΥΠΠΟΑ):
  - Ολυμπία: http://odysseus.culture.gr/h/3/gh351.jsp?obj_id=2358
  - Δελφοί: http://odysseus.culture.gr/h/3/gh351.jsp?obj_id=2507
- Ιστοσελίδα αρχαιολογικού χώρου Δελφών: <https://delphi.culture.gr/language/el/>.
Ειδικά για το 4^ο ερώτημα, δείτε [εδώ](#).

Επικουρικά, για ντοκιμαντέρ για την Ολυμπία («Αρχαία Ολυμπία: αρχαιολογικός χώρος»), βλ. [εδώ](#), για την αναβίωση των Ολυμπιακών Αγώνων [εδώ](#), και για τους Δελφούς («Δελφοί, κέντρο του αρχαίου ελληνικού κόσμου»), βλ. [εδώ](#).